

MELLÉKLET

Egy kis nyugalmat kívánok én
Az erdő csendes, lágy ölében.
Madáracsicsérgés, szúnyogcsípés
Nekünk is békét ígér.
A világ hidd el a jóra éhes,
Az ember mindig a széptől ékes,
Tudom, hogy másnak túl lágy e dallam
Világmegváltás nincs e dalban.

A földön fekvő álmodozom,
Magam madárnak gondolom.
Szállni az úszó felhők között
Milyen csodás lehet.
Ha száz év múlva a fák kihalnak,
Helyükön már csak sivatag marad,
Ha dalunkat megtalálják majdan
Világmegváltás lesz e dalban.

Nagy Anett (12 éves)
Rigó Anna Bella (14 éves)
Rigó Zsuzsa (12 éves)
Vágfalvi Edit (13 éves)

G y ö n y ö r ű
a t e r m é s z e t
s z é p e k a f á k
d e l c s ű f í t j a ő k e t
a z e m b e r i

T
U
D
A
T
L
A
N
S
Á

!!! G !!!

Lehoczki Róbert (16 éves) — szöveg
Varga Péter (14 éves) — forma

PATAJNÉ. HEGEDŰS ÉVA

Szeged

Farsangi összeállítás alsó tagozatos napközis csoportoknak

(Lányok, fiúk maskarába, álarcba vagy a szerepüknek megfelelő ruhába öltözve, szétszórta helyezkednek el a terem egy részében. Megszólal a kis bohóc, aki középen áll:)

Tél, tél, dárídom,
trombitaszó hallik,
tári-tári-tárirom,
mulatozni illik,

körül áll a maszkabál,
kandi bohóc a király,
farsangolók tarka népe
síppal-dobbal muzsikál.

(Szepesi Attila: Farsang)

(Csípőre tett kézzel, jobbra-balra lépve énekelnek a gyerekek:)

Járjunk táncot, ripegő-ropogót,
pergő, forgó libegő-lobogót.

(Kodály Zoltán—Weöres Sándor)

(A gyermekcsoportban egyenként szólalnak meg a szereplők:)

I. Hurrá! Vásár!
Bábuk bálja!
Csüng a bohóc
maskurázva,
Hófehéركة csókot ad.

Huszár, király
s mind a bábuk,
cérnaszálon
jávják táncuk,
félő, hogy még elszakad.

II. Gyűlnek is már
egyre-másra,
öreg s ifjú
száját tátja
s akaratlan dalba fog.

Minden bábu
táncát járja,
izeg-mozog
keze-lába,
vezényli a dallamot.

(Kiss Dénes: Bábu bál)

(A szétszórtan elhelyezkedő gyermekcsoport új alakzatot vesz fel — háromsoros vonalban helyezkedik el. Egymás mellett kezét fognak, és jobbra-balra egyet lépve énekelnek:)

Csizmám kopogó, táncom dobogó,
Kedvem ragyogó, hej-hó, hajahó!

Kendőm libegő, lábam tipegő,
Arcom nevető, pajtás gyer' elő!

(Kodály Zoltán—Weöres Sándor)

(Megszólal a kikiáltó — aki a hátsó sorban áll — és a verselő:)

Bábszínház ez,
mesejátészól —
Kialtja a kikiáltó —
Ki nem más, mint Benedek.

Habár elbűjt,
őt nem látni,
hangjával kezd
figurázni:
Ujjé! Ide, emberek!

(Egy-egy gyerek versel ezután:)

I. Nevem Kele Kelemen,
Üvegsüveg fejemen.
Csücsösforma varázssapka,
Áttetszik a hajam rajta.

(Varga Imre: Üvegsüveg)

II. Vidám legény a bohóc,
piros haja csupa kóc,
idelép, odalép,
a zubbonya búzakék.

Lengő inge pepita,
lobog rajta pántlika,
viháncol, nótázik,
karikákkal mókázik.

Csupa fintor, csupa folt,
csupa masli, csupa gomb,
csupa csengő, csupa szín,
csupa csuda karmazsin.

(Szepesti Attila: A bohóc)

III. Százlábúnak száz bakancsa,
száz bakancsban száraz kapca.
Első nap a kapcát mossa,
második nap szárogatja.
Harmadik nap egyet gondol —
mezítláb fut át a dombon.

(Dénes György: Százlábú)

IV. Kóc, kóc, csupa kóc,
Füle meg a haja kóc.
Hát még az a kische-kusza,
Földig érő nagy bajusza,
az is csupa kóc.

(Zelk Zoltán: Kóc-kóc)

V. Kettétörött a fakard,
a fejedet megvakard!

Míg a fejed vakarod,
mocorog a sityakod.

(Csoóri Sándor: Csúfoló)

(Harsány hangon énekel, majd a párjával táncol egy kislány:)

Én vagyok a szemétlapát, a söprű a párom,
Minden reggel négy sarokban táncom vele járom.

(Kodály Zoltán—Károlyi Amy)

(A gyermekcsoport szétnyílik jobbra-balra, megfelelő helyre állnak, és a zsinigre tett „tető”, ill. asztal mögött megszólalnak a vásári árusok:)

Kikiáltó: Tarka-barka forgatagban
csodasátor álldogál,
benne Bonna Aligéró,
talján donna kiabál:

I. Három szöcske eladó,
meg egy szekér rúdja,
addig húzza egerem,
amíg meg nem unja.

(Tóth László: Vásárban)

II. Fülönfüggő, húszért párja,
Vegyen kettőt, mert megbánja!
Minden olcsó — azért mégis
színaranyból van a réz is...

III. Eladó egy kalpag is,
találj fejet hozzá,
meg egy száraz halastó,
találj vizet,
találj halat hozzá!

IV. Nyolc garas a rongybaba,
hét a piros béka,
a melleden viruljon
papírból bokréta!

V. Mézeskalács huszárok
állnak emitt sorban,
mellöttük a palackokban
vadvirágméz s bor van.

(Tóth László: Vásárban)

(Együtt énekel a vásári forgatag:)

Harap utca három alatt... (Weöres Sándor) — a kisfiúk „kutyaugatást” utánozva kísérik a dalt. (Jobbról, majd balról tálcával lép elő két kislány, ill. egy-egy kóstolgotató gyerek:)

Megszitáltam két zsák lisztet,
Fáradoztam eleget,
Kovászoltam, dagasztottam
Tizenhárom kenyeret.
Egyetek, vegyetek,
Jó étvágyat, gyerekek!

Perecet vegyenek!
Frissek, még melegek.
Ropogósak, sósak,
szépen mosolygósak.
Egy forint az ára.
Ugye, hogy nem drága?
Csak három-négy falás,
a lyuk mind ráadás.

(Osvát Erzsébet: Pereces)

(Egy kisfiú középre ugrik, jobbról-balról egy-egy kislányt kézen fog, és jobbra-balra ugorva velük, versel:)

Ugrótáncot jókedvemből
édesrózsám járok,
országút visz Fehérvárig
széles a két árok.

Így tedd rá, úgy tedd rá,
Rozika, Terike, Marcsa,
Kinek nincsen tíz tallérja
kötőféket tartsa.

(Weöres Sándor: Ugrótáncot jókedvemből...)

(Elölép a táncmester:)

Megérkezett a farsang,
Nem rejt tovább a barlang.
Százán jövünk a táncba, a táncba,
Vidám farsangolásba.

(Weöres Sándor—Tardos Béla: Kánon)

(A farsangolók párt keresnek maguknak, énekelnek, csárdást táncolnak:)

Itt a farsang, áll a bál, keringőzik a kanál.
Csárdást jár a habverő, bokázik a máktörő.

(Kodály Zoltán—Gazdag Erzs: Itt a farsang...)

(A farsangolók most leülnek, színre lépnek az új szereplők, akik a következő jelenetet adják elő:)

Marék Veronika: Zsákbakukta

Szereplők:

Farsang Herceg (jelmeze: korona és palást)
Apród (fehér papírgallér)
Zenemester (furulyázó, szájharmonikázó vagy gitározó gyerek)
Tornatanár (síp)
Bohóc (bohócsapka, piros orr)
Orvos (fehér köpeny, hallgató)
Szakács (kötény, hatalmas fakanál)
Kukta (kuktasapka)

Apród (berohan): Farsangolók, figyelem!
Borzasztó nagy csend legyen!
Ne püsszenjen senki már:
Farsang herceg erre jár!
Kedves Zenemester,
A muzsikát kezd el!

Zenemester (bejön, meghajol:)
Farsang herceg udvarában
Mindig szól a zene,
Mert én vagyok a herceg
Fő zenemestere.

(Játszani kezd a hangszerén. Bejön az orvos, a tanár, a bohóc és a herceg. Mindenki sorban bemutatkozik.)

Orvos: Fáj a fej, a fül, a fog?
Ne féljetek, itt vagyok.
Az orvosok orvosa,
Aki nem téved soha!

Tornatanár: Nem elég, ha szíved hős,
Jó, ha karod is erős.
Tornatanár vagyok én,
Szerény, de kemény legény.

Bobóc: Orrom piros, hajam kóc,
Mert én vagyok a bohóc.
Jókedvemben gurulok (bukfencezik),
Rossz kedvemben elfutok (hátra fut).

Herceg: Itt a farsang, karnevál,
Jó kedvünk vig hangja száll.
S hogy jól múljanak a percek,
Azért van itt Farsang herceg.
Kezdődjék a muzsika,
Jöjjön a sok maskara!

(A zenemester játszani kezd, de kintről félbeszakítja a szakács ordítása:)

Szakács: Hol a kukta? Megeszem!
Hova bújt a szemtelen? (Bejön, bőszen körbejár.)
Kukta! Kukta! Gyere csak!
Ellátom a bajodat!
Kezemben a fakanál,
Hátadon majd táncot jár!
Nem találom. Elszökött. (A herceghez)
Nincs a hátatok mögött?

Herceg: Megörültél, főszakács?

Szakács: Farsang herceg, megbocsáss!
A kis kukta azért tűnt el,
Mert... zsebemben itt a bűnjel!

(Benyúl a köténye zsebébe, és kivesz egy szénfeketére égett farsangi fánkot. Vészjéslő arccal körbematatja mindenkinek, aztán a hercegnek adja.)

Szívem vérzik, sírni tudnék!
Azt a kuktát elkapom még!
S akkor úgy megkavarom,
Mint a rántást a babon!

Herceg: (komoran) Mindegyik fánk odaégett?

Szakács: Dehogy! Sütött negyvennyet,
S az utolsó, ez az egy
Ilyen szörnyen tönkremegy!
Rohanok és kergetem,
Alaposan elverem! (Kirohan)

Kukta (egy perc múlva beszalad): Segíts, Farsang hercege!
Kihallatszott a zenc,
Nem figyeltem a lábosra,
S odaégett egy fánkocska.
Körbekerget a szakács,
Megizzaszt a rohanás!

Herceg: Kicsi kukta, ne félj tőle!
Én bújtatlak el előle.
Gyere velem ide hátra (egy szekrény vagy ajtó mögé vezeti),
Öltözz át egy maskarába!
Apródom! Gyorsan gyere,
Te is öltözz át vele! (Az apród is a szekrény mögé megy.)
Megtréfáljuk a szakácsot,
Ilyen mókát sose látott!
Amíg jön, egy kis zene,
S egy kevés tánc kellene!

(A zenemester rázendít, a bohóc vidám táncot jár, hogy a kuktának is legyen ideje átöltözni.)

Szakács (berohan): Ezer gombóc, lángos, bukta!
Érzem, itt van a kis kukta.
Elkapom és megverem...

Herceg: Szakács, szakács, csendesen!

Szakács (körbeszalad, a kukta búvóhelyénél diadalmasan megáll): Itt vagy, kukta! Gyere, várlak!

Herceg (a szekrény elé ugrik): Be ne tedd ide a lábad!
Kicsi kukta, jöjj elő!

Szakács: Atyámuram, melyik ő?

(A szekrény mögül két hőembermaskara totyog elő. Teljesen egyformák. Fehér lepedőbe vannak burkolva, arcukon hőember álarc. Még a cipőjük is egyforma legyen! Ezért erre a két szerepre két egyforma magas gyereket válasszunk. Mozgásukat, hangjukat is hasonlóra gyakorolják. Akkor jó a játék, ha azon kívül, aki segített nekik felöltözni, a teremben senki nem tudja, melyik egyik és melyik a másik. Így mindenkit foglalkoztat a rejtvény megfejtése.)

Herceg: Két hőember, két tojás.
Most légy okos, főszakács!
Ha a kuktát kitalálod,
Alaposan eltángálok.
De ha nem... A büntetés:
Szénfekete fánkevés! (Felmutatja a fánkot.)

Szakács: Ajaj! végem! Mit csináljak?
Melyik lábamra is álljak?
Mi legyen a véleményem?
Segítsetek mind a négyen!

(Az orvoshoz, a zenemesterhez, a tornatanárhoz és a bohóchoz fordul.)

Orvos: Elvállaljuk, főszakács.
Indul a vizsgáztatás.

Herceg: Egy pillanat. Két sál kell még,

Legyen köztük kis különbség. (Egyik hőember nyakába kék, a másikéba piros sálát köt.)

Orvos: Kék sálás! Állj ide! (Meghallgatja a hallgatóval.) Sóhajts! (A hőember engedelmeskedik.)

Köhögj! Tüsszents! Krákgj! Nyögj! Köszönöm. Piros sálam! Gyere! (Ugyanúgy megvizsgálja.) Sóhajts! Köhögj! Tüsszents! Krákgj! Nyögj! Készen vagyok.

Főszakácsom, kész a válasz.

A kukta a piros sálás.

Zenemester: Álljatok ide, te jobbra, te balra! Énekeljetek! Kék sálás: dó, mi, szó. (Énekel.) Piros sálás: szó-mi-dó. (Énekel.) Jó. Ritmuspróba következik. (Dobbant.) Tá-tá-ti-ti-tá. Most te, piros sálás. Jó, kék sálás. Jó, köszönöm. Hőembertánc következik. Rajta! (A zenemester játszik, a két hőember mint két macsó „táncol”). (A mi szereplőink a Halihó, gurul ez a gömböc, jön a hőember... c. dalra táncoltak, mimikával kísérték a szöveget.)

Főszakácsom, a tanácsom:

A kuktát kék sálban látom.

Tornatanár: Tornavizsga jön! Egyszerre mozogjatok! Vigyázz! Pihenj! Vigyázz! Törzsdöntés előre, hátra, jobbra, balra. Lépés utánam indulj, egy-kettő, egy-kettő. (Sípólva menetel, a két hőember követi.) Állj! Pihenj!

Főszakácsom, a tanácsom:

kuktád én is kékben látom.

Bobóc: Rajtam a sor. Hujuj! Piros sálás, nevess! Nevess kérek! Könyörgők nevess! Sírva kérelek! Nem nevensz? Jó. Akkor megcsiklandozlak. (A hőember nevet.) Most sírj! (Sír.) Most hallgass! (Hallgat.) Ez a legjobb. Jó. Kék sálás, te jössz! Nevess! Sírj! Hallgass! Köszönöm.

Főszakácsom, kész a válasz:

A kukta a piros sálás.

Főszakács: Kettő piros, kettő kék,
Most sem tudok semmit még!
S mivel kuktát most sem látok,
Inkább megeszem a fánkot.

Herceg: Segítetek, gyerekek!
Mi a véleményetek?
Akik szerint kék a kukta,
Azok álljanak mind jobbra.
Akik szerint a piros,
Nos, ki az, ki jól választott?
Vegyétek le az álarcot!
Az mind álljon balra most. (A gyerekek két csoportra oszlanak.)

(A hőemberek leveszik a lepedőt és az álarcot. A herceg a győztes oldal felé fordul.)

Gratulálok, nyertetek!

Tapsoljuk meg, gyerekek! (A vesztesek megtapsolják a nyerteseket.)

Kukta: Megmentettél, hercegem!

Szakács: Úgy visket a tenyerem!
De most — megeszem a fánkot...

Herceg: Egy esetben megbocsátok.

Szakács: Mondd hamar, hogy mit tegyek,
Csak rossz fánkot ne egyek!

Herceg: Én farsangi fánkot kérek!
Hozd be mind a negyvennégyet,
S kínáld körbe sebesen!

Szakács: Rohanok és megeszem!

Herceg: Te meg, Zenemester, játssz!
Folytatódik a nagy tánc!

(A szakács körbepkínálja a fánkokat, a kukta kínálja hozzá a baracklevárt.) A gyerekek az Itt a farsang, áll a bál... kezdetű dalra táncolnak.